

Дослідча стипендія Наукового Товариства ім.Шевченка в Канаді 2019

Шість років тому Наукове Товариство ім.Шевченка в Канаді запровадило стипендію науковцям на дослідження української культури в Канаді.

Стипендія в сумі до \$5,000 має на меті заохочувати як членів НТШ, так і інших, зокрема, молодих і незалежних науковців, а також аспірантів при канадських університетах, займатися українсько-канадською тематикою, і, таким чином, розширювати і збагачувати ділянку українсько-канадських студій.

Ініціатива НТШ виявилася дуже плідною. Перша стипендіатка Сюзанна М.Линн досліджувала нову хвилю українських емігрантів до Канади.

Стипендіат 2015 року Микола Сорока присвятив свою розвідку поетові і літературознавцю, політичному та громадському діячу Микиті Мандриці.

Д-р Валерій Полковський, якому було присуджено стипендію 2016 року, дослідив багатогранну діяльність визначного політичного, громадського, культурного діяча Канади Петра Саварина.

Стипендіатом 2017 року, коли Канада відзначала 150-ліття своєї державности, став д-р Томас М.Приймак з темою “Jaroslav Rudnytskyi, The Royal Commission, and The Emergence of Official Multiculturalism in Canada”.

Минулого року Дирекція НТШ присудила дослідчу стипендію молодому історикю Ернесту Гейделу на статтю про іншого видатного Рудницького – Івана Лисяка Рудницького, історика та педагога, що став одним з фундаторів Канадського Інституту Українських Студій при Університеті Альберти.

Цього року, як виняток, Дирекція присудила стипендію двом молодим науковцям, оскільки обидві апікації виявилися надзвичайно важливими і цікавими.

Ольга Зайцева-Герц є етномузикологом і навчається в докторантурі на музичному факультеті Університету Альберти. Сфера її зацікавлень – музичний фольклор українців Канади в усній традиції живого виконання. Вона запропонувала дослідження на тему “Singing Between Continents: music elements from homeland and pluralism in the songs of Ukrainian emigrants to Canada”. Матеріал дослідження О.Зайцевої-Герц – багата колекція аудіо-записів д-ра Роберта Климаша з 1960-тих рр., що є розпорошена по різних

архівах Канади і США і до сьогодні ще неопрацьована та неопублікована. Мета дослідження- виявити особливості функціонування народних пісень, привезених українськими емігрантами з батьківщини, в канадському культурному середовищі, та вплив цього середовища на музичні елементи українського фольклору, особливо у виконавській манері (фразуванні, артикуляції, агогії, метро-ритміці, тембровому звукотворенні тощо). Ольга Зайцева-Герц поєднує етномузикологічну наукову діяльність з виконавською: вона має професійну вокальну підготовку, співає на сцені, є засновником-керівником музичного ансамблю ZAITSA, отже тонкощі виконавського мистецтва знає з власної практики. Дослідження українсько-канадського музичного фольклору, безперечно, стане важливою складовою загальних студій української культури в Канаді.

Тема іншого стипендіата Максима Свеженцева зовсім з іншої ділянки і безпосередньо стикається з болючими проблемами сучасної України. Історик Максим Свеженцев здобув звання магістра в 2014 році одночасно в Києво-Могилянській Академії і Варшавському університеті, присвятивши свою працю еволюції образу українців в польській історичній пам'яті між 1989 і 2003 рр. Після анексії Криму Росією, Свеженцев, кримчанин з Севастополя, зосередив свою увагу на дослідженні Кримської історії та боротьбі України і Росії за Крим. В період Революції Гідності М.Свеженцев був активістом на Майдані, а коли почалася російсько-українська війна на Донбасі, став волонтером-перекладачем для міжнародної групи "InformNapalm". Зараз М.Свеженцев працює над докторською дисертацією на факультеті історії і політичних наук в Університеті Western в Онтаріо (науковий керівник – проф.М.Дичок). Тема його дослідження - "Russian Settler Colonial Project in Crimea"- пропонує цілком новаторський підхід у трактуванні Кримської історії. На відміну від нав'язуваного Кремлем стереотипу про Крим як 'ісконно російську територію', М.Свеженцев розглядає російську політику щодо Криму під кутом колоніального загарбництва. Мета його дослідження – показати, що російська колоніальна політика щодо Криму почалася з першою анексією Криму наприкінці 18-го століття, з примусовим витісненням корінного населення та масовим переселенням росіян на Кримський півострів, перейменуванням географічних назв і переписуванням місцевої історії, і ця ж колоніальна політика продовжувалася і в радянський період.

Висвітлюючи історію Криму в загальносвітовому імперському і колоніальному історичному контексті, дослідник прагне продемонструвати, що існуюче знання Кримського минулого і сучасного створене імперією як інструмент підкорення колонізованих народів, а отже, має бути переосмислене і переписане.

Очевидно, зайве наголошувати, наскільки концепція М. Свеженцева є актуальною і важливою сьогодні, коли Україна продовжує боротися з Росією за повернення Криму. З висвітленням ключових ідей молодий дослідник виступав на міжнародних наукових конференціях та симпозиумах і його праця вже привернула увагу світової інтелектуальної спільноти. Стаття, написана за підтримкою НТШ, сприятиме подоланню московської пропаганди і встановленню історичної правди.

Даґмара Турчин-Дувірак,

референт стипендій НТШ

P.S.: На світлинах – Ольга Зайцева-Герц, Максим Свеженцев.

